

NICCOLÒ AMMANITI

ANNA

"*Sineklerin Tanrısı*'yla
kıyaslanan cesur
ve karanlık bir roman."

Çeviri: YELDA GÜRLEK

♥ can
roman

NICCOLÒ AMMANITI

ANNA

Anna, Niccolò Ammaniti

© 2015, Niccolò Ammaniti

Bu eserin İtalyanca ilk baskısı Giulio Einaudi editore tarafından yapılmıştır.

© 2018, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Nisan 2018, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Nükhet Polat

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 35382

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-3733-6

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750737336

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

NICCOLÒ AMMANITI
ANNA

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren

Yelda Gürlek

♥can

Niccolò Ammaniti'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Korkmuyorum, 2003

Tanrı Nasıl İsterse, 2011

Sen ve Ben, 2012

Eğlence Başlasın, 2013

NICCOLÒ AMMANITI, 25 Eylül 1966'da Roma'da doğdu. 1994'te ilk romanı *Branchie* yayımlandı. Ardından *Çamur* (1996) ve *Alır Götürürüm Seni* (1999) adlı romanları geldi. 2001'de yayımlanan *Korkmuyorum*, aynı yıl Viareggio Ödülü'nü kazandı. *Tanrı Nasıl İsterse* kitabı ona 2007 Strega Ödülü'nü getirdi. 2009'da *Eğlence Başlasın* adlı romanı yayımlandı. Onu 2010'da *Sen ve Ben* izledi. Ammaniti'nin öykü kitabı *Çamur*'da yer alan "İnsanoğlunun Son Yılbaşı Eğlencesi" 1998'de Marco Risi, *Branchie* 1999'da F.R. Martinotti, *Korkmuyorum* 2003'te, *Tanrı Nasıl İsterse* 2008'de Gabriele Salvatores, *Sen ve Ben* 2012'de Bertolucci tarafından sinemaya uyarlandı. Ammaniti'nin eserleri çeşitli dillere çevrildi.

YELDA GÜRLEK, 1967'de Ankara'da doğdu. AÜ DTCF İtalyan Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu ve aynı fakültede doktora tezini Umberto Eco üzerine hazırladı. ODTÜ, Yeditepe ve Bahçeşehir üniversitelerinde okutman olarak İtalyanca dersleri, Galileo Galilei ve IMI İtalyan liselerinde ayrıca İtalyan edebiyatı dersleri verdi. Edmondo de Amicis, Dino Buzzati, Giorgio Bassani, Umberto Eco, Niccolò Ammaniti, Gianni Rodari, Guido Sgardoli, Sveva Casati Modignani, Stefano D'Anna ve Maria Venturi'nin kitaplarını İtalyancadan Türkçeye çevirdi.

*There was a boy
A very strange enchanted boy
They say he wandered very far, very far
Over land and sea
A little shy and sad of eye
But very wise was he.¹*

Eden Ahbez, *Nature Boy*

1. (İng.) Bir oğlan vardı / Pek tuhaf, efsunlu bir oğlan / Diyorlar ki çok, çok uzaklarda gezdi / Karaları ve denizleri aşarak / Biraz utangaçtı, hüznün vardı gözlerinde / Fakat çok da bilgeydi. (Y.N.)

Üç yaşındaydı, belki de dört. Çenesini, kısa kollu yeşil tişörtüne sıkıca bastırmış, suni deri kaplı bir koltukta hiç kıılmıdamadan oturuyordu. Ayağında spor ayakkabıları, üzerinde paçaları kıvrılmış kot pantolonu. Bacaklarının arasından sarkıttığı oyuncak trenini tespih gibi elinde sıkıca tutuyordu.

Odanın diğer köşesinde yatan kadının yaşı otuz da olabilirdi kırk da. Kırmızı lekeler ve kabuk tutmuş yaralarla kaplı kolu boş bir serum şişesine bağlıydı. Virüs, onu soluk almakta zorlanan, derisi çekilmiş, her yanı çıbanlı bir iskelete çevirmişti, ancak elmacıkkemiklerinin şekline ve kalkık burnuna bakılırsa bütün güzelliğini elinden aldığı da söylenemezdi.

Çocuk başını kaldırdı ve ona baktı, iki yanına tutunarak koltuktan aşağı indi ve elinde oyuncak treniyle yatağın yanına gitti.

Kadın onu fark etmedi bile, çukura kaçmış gözlerini tavana dikmiş, boş boş bakıyordu.

Ufaklık, kirli yastık kılıfının düğmesiyle oynamaya koyuldu. Sarı saçları alnını kapatıyordu ve beyaz perdenin arasından sızan güneş ışığında naylon ipliğe benziyordu.

Kadın ansızın dirseklerinin üzerinde doğruldu, ruhu

bedeninden sökülüp alınıyormuşçasına sırtı yay gibi gerildi, çarşafı sıkıca avuçladı ve öksürükten sarsılan bedeni gerisingeri düştü. Kollarını ve bacaklarını gererek hava almaya çalıştı. Sonra yüzü gevşedi, dudakları aralandı ve gözleri açık öldü.

Çocuk, onun ellerini yavaşça tuttu ve işaretparmağını çekmeye başladı. Mırıltıya benzer incecik sesiyle, “Anne? Anneciğim?” diye seslendi. Oyuncak trenini kadının göğsüne koydu ve onu çarşafın engebeli kıvrımlarından aşağı kaydırды. Serumun iğnesini gizleyen kanlı yara bandına dokundu.

Koridor loştu. Bir yerlerden bir tıbbi cihazın bip bip sesi geliyordu. Bir sedyenin dibinde boylu boyunca uzanan şişman bir erkek cesedinin yanından geçti. Adam yerde yüzüstü yatıyordu ve bir bacağı tuhaf bir biçimde kıvrılmıştı. Mavi hasta gömleğinin arasından mosmor olmuş sırtı görünüyordu.

Bacakları, bedeninin kontrolünü ele geçirmiş gibi, yalpalayarak yürümeye devam etti. Meme kanserine karşı önlem almayı tembihleyen bir afiş ve San Paolo Katedrali'nin yer aldığı Liège kentini gösteren posterin yanındaki bir başka sedyede yaşlı bir kadın cesedi vardı.

Çocuk, cızırdayan soluk neon ışığın altından geçti. Üzerinde geceliği, ayaklarında sünger terliğiyle koridorun ağzındaki bir delikanlı da kendisini yutmaya hazırlanan bir girdaptan kurtulmak ister gibi ileri uzattığı kolu ve parmakları kaskatı kesilmiş halde ölü yatıyordu.

Koridorun sonundaki karanlık, hastanenin giriş kapısından sızan güneşin parlak ışıklarıyla adeta dövüşüyordu.

Çocuk kalakaldı. Solunda merdivenler vardı, asansörler ve resepsiyon. Müracaat masasının arkasında devrilmiş bilgisayar ekranlarını ve tuzla buz olmuş cam bölme yi görebiliyordu.

Oyuncak trenini yere attı ve koşarak çıkış kapısına yöneldi. Gözlerini sıkıca yumdu, kollarını uzattı ve büyük kapıları iterek ışığın içinde kayboldu.

Dışarı çıktığında gözüne ilk çarpan, merdivenlerin, kırmızı ve beyaz plastik şeritlerin ötesindeki polis, ambulans ve itfaiye arabalarının koyu silüetleri oldu.

Biri bağırdı. “Bir çocuk. Bir çocuk var...”

Çocuk elleriyle yüzünü kapattı.

Biçimsiz bir şey ona doğru koştu ve bedeniyle çocuğun gözünü alan güneşi kesti.

Çocuk son anda, bunun sarı renkte kalın plastik tulum giymiş bir adam olduğunu fark etti.

Sonra yakalandı ve kaçırıldı.

Dört yıl sonra...

BİRİNCİ BÖLÜM

Dut Çiftliği

1.

Anna, sırt çantasının bedenine çarpan kayışlarını eliyle sıkıca tutarak otoyolda koşuyordu. Ara sıra başını geriye çeviriyordu.

Köpekler hâlâ oradaydı. Peş peşe dizilmiş. Altı-yedi köpek. En berbat halde olan birkaçı yolda kaybolup gitmişti, ama iri olanı, tam karşıdan ona doğru geliyordu.

İki saat önce yanmış bir tarlanın sonunda, kararmış kayalıklarla gövdeleri is tutmuş zeytin ağaçlarının arasından köpeklerin bir görünüp bir kaybolduklarını fark etmiş ama üstünde durmamıştı.

Bu ilk değildi, daha önce de başıboş köpeklerin sürüler halinde peşine takıldığı olmuştu; önce bir parça geriden takip ederler, bir süre sonra yorulur, çeker giderlerdi.

Onları etrafta artık görmediğinden rahat bir nefes almıştı. Kalan suyunu içmek için durmuş, sonra yeniden yola koyulmuştu.

Adımlarını saymak hoşuna giderdi. Bir kilometre yolu kaç adımda alacağını, mavi arabaları ve de kırmızılarını, üstgeçitleri sayıyordu.

Sonra yeniden ortaya çıkmışlardı.

Kül denizinin akıntısına kapılmış, derbeder varlıklardı. Her türlüşüne rastlamıştı, postu delinmişine, ku-

laklarından salkım salkım keneler sarkanına, kaburgaları dışarı fırlamışına. Bir tavşan leşinden kalan son parça için birbirleriyle dalaşıyorlardı. Yazın çıkan yangınlar ovayı küle çevirdiğinden hemen hiç yiyecek kalmamıştı. Camları parçalanmış, sıra sıra dizili arabaların yanından geçti. Üzerleri bir kat külle kaplı hurdaların etrafında yabani otlar ve başaklar boy veriyordu.

Keşifleme, alevleri denize kadar taşırken ardında bir çöl bırakmıştı. Palermo'yu Mazara del Vallo'ya bağlayan A 29 asfalt yol, palmiye ağaçlarının kararmış kazıklarıyla sağda solda sorgucu anımsatan dumanların yükseldiği ölü düzlüğü ikiye ayırıyordu. Sol tarafta, Castellammare del Golfo kalıntılarının ötesindeki bir tutam gri deniz gökyüzüne karışıyordu. Sağda bir sıra halinde uzanan alçak ve koyu renkli tepelikler, uzak adalar gibi düzlükte bir yükselip bir alçalıyordu. Devrilen kamyonu kapatmış, römorkuyla emniyet adacığını parçalamıştı. Lavabolar, klozetler, bideler ve beyaz seramik parçaları onlarca metrelik alana saçılmıştı. Küçük kız bu karışıklığın içinden yürüyüp geçti.

Sağ ayak bileği ağrıyordu. Alcamo'daki bir bakkal dükkânının kapısını tekmeleyerek açmıştı.

Köpeklerle kadar her şeyin yolunda gittiği söylenebilirdi.

Hava henüz aydınlanmadan yollara düşmüştü. Yiyecek bulmak için her defasında biraz daha ilerlemek zorunda kalmıştı. İlk başta kolay gelmişti, Castellammare'ye gitmek yeter de artardı; insan aradığı şeyi orada bulurdu, ama yangın her şeyi altüst etmişti.

Puslu ve bulutsuz gökyüzünde en tepeye kurulmuş olan güneşin altında üç saat yol yürümüştü. Yaz sona ereli bayağı oluyordu ama bir türlü sıcakların ardı arkası

kesilmiyordu. Rüzgâr o feci yangını körüklemiş, sonra da ardında bıraktığı felakete aldırmandan ortadan kayboluvermişti.

Bir benzin istasyonunun infilak etmesiyle oluşan krater çukurunun hemen yanındaki çiçek serasında, tozlu tel örgünün altında, ağzına kadar yiyeceklerle dolu koca bir koli bulmuştu.

Sırt çantasında altı kavanoz Cirio marka fasulye konservesi, dört kutu Graziella soyulmuş domates, bir şişe Amaro Lucano likörü, bir büyük tüp Nestlé yoğunlaştırılmış süt, kırılmış olsalar da suya batırıp yemek için lezzetinden bir şey kaybetmemiş bir paket bisküvi ve yarım kiloluk vakumlu ambalajda domuz pastırması. Daha fazla dayanamamış, fare pisliğiyle kaplı yer döşemesinde yığılı duran toprak çuvalların üstüne sessizce çömelip pastırmayı bir çırpıda yemişti. Pastırma kayış gibi sert ve ağzını yakacak kadar tuzluydu.

Kara köpek ona doğru ilerliyordu.

Anna hızlandıkça yüreği de adımlarıyla aynı ritimde çarpıyordu. Daha fazlasına dayanamazdı. Durmak ve onlarla yüzleşmek zorundaydı. Keşke bir bıçağı olsaydı. Her zaman yanında bir tane taşırdı, ama o sabah almayı unutmuştu. Bir su şişesi dışında, boş çantayla çıkmıştı.

Güneşin ufka varmasına dört parmak kalmıştı. Mor ışıklı tüllere sarınmış turuncu bir top. Uzun sürmezdi, geniş düzlüğün onu yutması an meselesiydi. Öte yandan ay da tırnak kadar inceikti.

Arkasını döndü.

Köpek hâlâ oradaydı. Diğerleri birbiri ardınca ondan vazgeçmiş, ama o gitmemişti. Son bir kilometrede ona hiç yaklaşmamıştı; kız koşuyor, o tırıs gidiyordu.

Saldırmak için belki de havanın kararmasını bekli-

yordu, ama bu da kızın aklına pek yatmadı, ne de olsa köpekler düşünemezdi. Öyle ya da böyle, kızın karanlığa kadar dayanacak gücü kalmamıştı. Ayak bileği zonkluyordu, acıdan baldırı kaskatı kesilmişti.

Yeşil tabelayı geçti. Castellammare'ye beş kilometre. Dosdoğru koşabilmek için yolun ortasından geçen şeridi takip ediyordu. Kendi soluğunun ve asfalta çarpan ayaklarının çıkardığı ses yüzünden kulakları sağır olmasaydı sessizliği duyabilirdi. Ne bir parça rüzgâr vardı ne kuşlar, ne ağustosböcekleri ne de cırcır böcekleri.

Yorgunluğu, ona yanından geçtiği arabaya girmesini fısıldıyordu, ama aklı, bunu sakın yapma, diyordu. Köpeğe bisküvi atmayı ya da tel örgülere tırmanmayı deneyebilirdi, ne var ki örgüler fazlasıyla sıkıydı ve içinden geçebileceği uygunlukta deliklere de rastlamamıştı.

Refüjün üzerinde, yangından sağ çıkan zakkum ağaçlarının kırmızı çiçeklerle ağırlaşan dalları yerlere değişiyordu. Çiçeklerin tatlımsı kokusu havadaki yanık kokusuna karışıyordu.

Bariyer yüksekti.

Ama sen bir kangurusun, dedi kendi kendine.

Okulda beden eğitimi öğretmeni Signora Pini, oğlanlardan daha fazla zıpladığı için ona kanguru derdi. Anna bu takma ismi sevmezdi, kanguruların kulakları yelpaze gibiydi. Leoparı tercih ederdi, hem yükseğe zıplar hem de çok daha güzeldir.

Sırtından çantasını çıkardı ve ağaçların ötesine fırlattı. Var gücüyle atıldı, bir ayağını betonun kenarına koydu, dalların arasından geçti ve kendini yolun diğer şeridinde buldu.

Sırt çantasını aldı ve soluk alıp verirken ona kadar saydı. Bir yumruğunu havaya kaldırdı ve gülümsedi. Nadiren gösterdiği beyaz dişlerini sergileyen güzel bir gülümsemeydi.

Yıl 2020. Ölümcül bir virüsün Belçika'da ortaya çıkıp kısa sürede tüm Avrupa'ya yayılmasından dört sene sonra. Tüm yetişkinlerin öldüğü, geriye sadece çocukların kaldığı hayalet coğrafyalar. Baştan sona felakete sürüklenmiş Sicilya'da hayatta kalma mücadelesi veren on üç yaşında, inatçı ve gözüpek bir kız ile küçük erkek kardeşi. Yanmış tarlaların, gizemli ormanların, harabeye dönmüş alışveriş merkezlerinin, terk edilmiş şehirlerin ve hayatta kalabilen vahşi toplulukların arasında Anna'ya yol gösteren tek şey, annesinin ölüm döşeğindeyken çocuklarına hazırladığı kurallar defteridir. Ne var ki Anna, geçmişe ait bu kuralların zamanla işe yaramadığını fark eder. Tek çare, yeni kurallar koymaktır...

Çağdaş İtalyan edebiyatının usta kalemi Niccolò Ammaniti, bizleri belleklerden silinmeyecek, tekinsiz bir post-apokaliptik dünyanın içine fırlatırken, güçlü Anna karakteri üzerinden karanlığın içindeki ışığı da görünür kılıyor. Belirsizlikleri, endişeleri ve yaşamın kontrol altına alınamayan gücünü ortaya çıkarmak için çapını her defasında daha da genişleten bir ışık bu:

“Yaşam bize ait değildir, sadece içimizden geçip gider. (...) Geriye dönüp bakmadan yola devam etmek gerekir, çünkü içimizdeki yaşam enerjisini kontrol etmemiz olanaksızdır, hayal kırıklığına uğramış, kör ya da sakat kalmış olsak da yaşamımızı zorlaştıran her türlü olumsuzluğa rağmen beslenmeye, uyumaya, yüzmeye devam ederiz.”

